

BOOM DER TROOST EN TRANEN

WAT ZIJN DE GRENZEN TUSSEN INNERLIJK EN UITERLIJK LANDSCHAP? BESTAAN DEZE ÜBERHAUPT? DEZE VRAGEN ONDERZocht BEELDEND KUNSTENARES ANNAMÁRIA PAIZS TIJDENS HAAR VERBLIJF OP EEN MYSTERIEUZE AIR PLEK IN HET BRABANTSE LANDSCHAP IN DE ZOMER VAN 2019.

ZEVEN NACHTEN

Van 12 t/m 20 juli 2019 werkte ik als 'artist in residence' op AnnAtopia in Baarle-Nassau. Op het terrein van AnnAtopia bevindt zich de 'Boshut', de voormalige 'kluizenaars-woning' van dichteres Sonja Prins (1912-2009). De hut is een totaal kunstwerk met haar organisch aan elkaar 'gerijgde', kleurrijke oude latten afgewisseld met muren waar de wind her en der doorheen blaast. Op het eerste gezicht wekt het vertrek de indruk dat het louter door de liefde van de maaksters en de omhelzing van de natuur eromheen overeind kan blijven staan...

Na de dood van Sonja Prins heeft kunstenaar Anne Pillen besloten om de erfenis van de dichteres te redden. Zij heeft het huis opnieuw bewoonbaar gemaakt, ook is aangrenzend het 'Boshuis' gebouwd als zelfvoorzienend gastenverblijf voor AIR's. Anne droomde ervan om een inspirerende werkplek te creëren in het bos, helaas heeft zij het tot bloei komen van haar droom niet mogen meemaken. Zij overleed op 7 mei 2019, op 55-jarige leeftijd.

Vereerd voelde ik me als een van de eerste kunstenaars die het Boshuis in gebruik mochten nemen. Na mijn eerste bezoek voelde ik de roep om me als maker met deze plek te verbinden.

Ik ben met de volgende vraag het huisje midden in het Baarle-Nassause bos ingetrokken: Waar ontmoeten innerlijk en uiterlijk landschap elkaar, hoe ziet de plek eruit waar deze in elkaar overvloeien?

Bewust de eenzaamheid opzoekend heb ik zeven nachten doorgebracht in de natuur waar door het ontbreken van elektriciteit de nachten met oogverblindende duisternis vielen.

De Boshut, het bos en het boerenlandchap eromheen hebben mij een spiegel voorgehouden, zoals ik al hoopte, maar niet in de vorm die ik verwachtte...

VROUWENLIJN

Mijn 'huisje' keek aan de voorkant uit op de naakte ramen van een ruimte in de Boshut, die ooit de slaapkamer is geweest van dichteres Sonja Prins. Een ruimte met een piepkleine deur, een piepkleine slaapplek en een spookachtige klamboe. Met

de nog haast voelbare aanwezigheid van de twee vrouwen, Sonja en Anne, waande ik me soms een indringer. Zal Sonja, De Oude Dame, mij accepteren? Kan ik thuis komen op deze plek om mijn onderzoek te doen, zonder haar te storen? Op momenten waande ik me het kleine meisje Vasilisa uit het Russische sprookje, dat bij Baba Jaga beproevingen moet doorstaan om aan vuur te komen om dit naar huis mee te nemen. Naast de soms ontzagwekkende aanwezigheid voelde ik mij ook verbonden met deze vrouwen die op deze plek vóór mij zijn gegaan, ook vaak de eenzaamheid opzoekend.

WWW.ANNATOPIA.NU/MEDIABLOG
WWW.COSMICDRAWINGS.COM

BOOM DER TROOST EN TRANEN (DETAIL)

BOOM DER TROOST EN TRANEN (DETAIL)

VARKENS EN ZEEDENNEN

Toch, omarmd door bomen en de stilte, weleens doorbroken door nachtelijke uilen en het hartverscheurend krijzen van varkens die op een terrein verderop werden ingeladen om afgevoerd te worden naar het slachthuis, zakte ik weg in de omgeving. Omgeven door mensen, boeren, die de natuur duidelijk zien als grondstof – alles moet verbouwd, ontgonnen, geslacht en verwerkt worden – werd ik bewoner van dit magisch ongerepte eiland.

Het tekenen begon ik met potlood op papier, zoals gepland, ik zou een reeks van zeven tekeningen maken, één per dag. In mijn pauzes wandelde ik zoekend naar natuurlijke materialen in het bos en naar overgave in mezelf.

Ik maakte kennis met de bomen van mijn 'tuin', statige beuken, kronkelige eiken en door bliksem getroffen afstervende berken. Tijdens mijn speurtochten ontdekte ik ook prachtige stukken van gladde zeeden-schors, deze werden spontaan dragers van kleine stifttekeningen.

DAGBOEK

Mijn werk verplaatste zich al snel weg van het huis en van mijn geplande potloodtekeningen naar een berkenboom met een bij de taille afgebroken stam. Blote boomhuid liet zich bij deze boom zien tussen de stukken schors nog in tact. Het was een ontmoeting met herkenning in transformatie, kwetsbaar en toch verankerd zijn.

Het kluizenaarschap heb ik bewust gekozen, wetende dat ik zonder gezelschap en in stille afzondering met mijn innerlijke landschap in verbinding kan komen en mijn onderzoek kan verrichten. De eenzaamheid en de mogelijke confrontatie nam ik voor lief. Dat mijn onderzoek zou leiden tot boomschors en een oude boom als medium was een welkome verrassing.

Uit 'ons gesprek' is het uiteindelijke kunstwerk geboren: De Boom der Troost en Tranen. De stukken boomschors dienden als bladen voor een dagboek van gevoelens, alles wat binnen in mij voorbijtrok en in beweging kwam op deze plek kreeg zijn spoor in de vorm van een tekening. Deze tekeningen werden bevestigd op mijn boom: soms zichtbaar, soms verstoppt.

MIJN WERKPLEK BUITEN MET ZEEDEEN-SCHORS EN TEKENINGEN

TEKENAAR ANNAMARIA PAIZS LEGT HAAR VERBONDENHEID MET DE 'HARTSLAG' VAN DE KOSMOS VAST. DEZE HARTSLAG ERVAART ZIJ BIJ HET KIJKEN NAAR DE NATUUR MET HAAR BEWEGINGEN EN PATRONEN DIE ZICH HERHALEN. KENMERKEND VOOR HAAR WERK IS DE GEVOELIGHEID VAN TEXTUUR, HET INTIEME DICH-BIJ-ZIJN EN RITME. RITME, HETZIJ DOOR DE DYNAMIEK EN VERVLOCHTENHEID VAN HERHAALDE POTLOODLIJNEN IN HAAR VROEGERE, MONOCHROME TEKENINGEN OF DE DANS EN HET KOLKEN VAN ORGANISCHE VORMEN IN HAAR RECENTERE WERK. TEKENEN GEBRUIKT ZIJ IN DE BREEDSTE ZIN VAN HET WOORD: ZOWEL EEN MUUR ALS EEN OUDE BOOM KUNNEN ALS DRAGER DIENEN VOOR HAAR WERK.

WAT BINNEN WOELT ÍS WAT BUITEN TE ZIEN IS. Het resultaat van mijn 'onderzoek' is het beste samengevat door het onderstaande citaat uit mijn verslag geschreven voor AnnAtopia:

"(...) Alles wat ik was op dat moment voelend of juist vluchtend van het gevoel. Het stukje bos met haar oordeelloze spiegel waarin mijn innerlijk landschap mocht verschijnen...

Hoe ontmoeten de twee gebieden, innerlijk en uiterlijk landschap, elkaar daar in de natuur?

Ik heb het antwoord snel gevonden: ze ontmoeten elkaar niet.

Ze waren/zijn gewoonweg ÉÉN.

Wat binnen woelt ís wat buiten te zien is... Zo werd ik een van de bomen.

En in de spiegel van de natuur zag ik tranen, tranen van verdriet, van wanhoop, van inwijding, van loslaten, van vreugde.

En de boom die ik werd droeg al deze tranen op het lijf en werd ook mijn troost...

Nu sta ik daar voor iedereen om tegenaan te leunen, om te zuchten, om achter te laten en te ontvangen.

Wees welkom."

Annamária Paizs

Breda, 2020